

MEMO/17 maj 2013

FRA:s undersökning om hbt-personer i EU

Detta dokument innehåller en översiktlig presentation av en del av resultaten. De viktigaste resultaten med grafer och yttranden återfinns i "Sammanfattning av undersökningen om hbt-personer i EU". Samtliga resultat presenteras i "Rapport om undersökningen om hbt-personer i EU".

1. Varför och hur genomfördes undersökningen om hbt-personer i EU?

På begäran av Europeiska kommissionen genomförde FRA en nätundersökning om diskriminering och hatbrott gällande hbt-personer och andra relaterade frågor i alla EU:s medlemsstater samt Kroatien. Undersökningen bestod av en storskalig insamling av empiriska uppgifter, och riktade sig till människor över 18 års ålder i EU:s medlemsstater och Kroatien som anser sig vara homo-, bi- eller transsexuella. Undersökningen genomfördes anonymt och fanns tillgänglig på internet på alla de 23 officiella EU-språken (utom iriska) plus katalanska, kroatiska, luxemburgska, ryska och turkiska. Det var FRA som utformade undersökningen, som efter en öppen anbudsinfordran genomfördes av Gallup Europe tillsammans med ILGA-Europe (European Region of the [International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association](#)) under perioden april till juli 2012. ILGA-Europe är en europeisk paraplyorganisation som företräder organisationer för hbt-personer inom det civila samhället, och stödde arbetet genom sina nationella experter.

Resultaten återspeglar erfarenheterna hos över 93 000 personer som besvarade enkäten. Uppgifterna är visserligen inte representativa för alla hbt-personer i EU, men svarspersonerna utgör en mycket stor grupp. Detta är den klart största insamlingen av empirisk information av detta slag som hittills har gjorts i Europa. Undersökningen är den mest omfattande och heltäckande undersökningen om hbt-personers erfarenheter i EU och Kroatien och innehåller en sådan mångfald av åsikter, beteenden och attityder hos hbt-grupper att en detaljerad dataanalys kan göras. Mer information finns i den [tekniska rapporten](#).

2. Vilka frågor ställdes i undersökningen?

Svarspersonerna tillfrågades om sina erfarenheter av diskriminering, våld och trakasserier på arbetet, inom utbildningsväsendet, inom vård och socialtjänst och på offentliga platser som kaféer och restauranger, banker och butiker. Frågorna utgick ifrån rättigheter som skyddas enligt EU-rätten och andra internationella normer. Om svarspersonerna hade erfarenheter att dela med sig av ställdes följdfrågor. Svarspersonerna fick också frågor om sitt vardagsliv, till exempel om allmänhetens inställning till hbt-personer enligt deras bedömning, om hur synliga hbt-personer är i det offentliga livet och om negativa reaktioner från allmänheten. Till transpersonerna ställdes också

specifika frågor om tillgången till särskild vård för transpersoner och deras erfarenheter av att ändra könsmarkeringar i officiella dokument.

Dessutom samlades stora mängder sociodemografiska uppgifter in, till exempel om svarspersonernas utbildning, sysselsättning, relationer och civilstånd, föräldraskap och inkomster.

3. Hur vanligt förekommande är diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet?

Ungefär hälften av alla svarspersoner sade att de personligen hade känt sig diskriminerade eller trakasserade på grund av sin sexuella läggning under det år som föregick undersökningen. De som oftast uppgav att de personligen hade känt sig diskriminerade eller trakasserade var lesbiska kvinnor (55 procent), unga svarspersoner (18–24 år) (57 procent) och de som hade de lägsta inkomsterna (52 procent).

En femtedel av de svarspersoner som **hade och/eller sökte jobb** under det år som föregick undersökningen kände sig diskriminerade. För transpersonerna var denna andel en tredjedel. I alla länder som omfattades av undersökningen uppgav två tredjedelar av svarspersonerna att de hade upplevt att en arbetskamrat hade fått negativa kommentarer eller utsatts för negativt beteende.

En tredjedel av svarspersonerna sade att de personligen känt sig diskriminerade på grund av att de är hbt-personer på minst ett av områdena boende, hälso- och sjukvård, utbildning, sociala tjänster och tillgång till varor och tjänster.

4. Hur hade hbt-eleverna det i skolan?

Två tredjedelar av dem som deltog i undersökningen dolde att de är hbt-personer i skolan upp till 18 års ålder. Minst 60 procent hade personligen fått negativa kommentarer eller stött på negativt beteende i skolan på grund av att de är hbt-personer, och över 80 procent av alla svarspersonerna i respektive hbt-grupp och i samtliga länder hade varit med om att skolkamrater som uppfattades som hbt-personer hade fått negativa kommentarer eller utsatts för negativt beteende. Två tredjedelar uppgav att dessa kommentarer eller detta beteende hade förekommit ständigt eller ofta under skoltiden. Två tredjedelar sade också att de ofta eller alltid dolde att de var hbt-personer under skoltiden. Detta gällde särskilt homo- och bisexuella män.

5. Hur vanligt är det att hbt-personer utsätts för hatbrott?

Under de senaste fem åren hade 26 procent av dem som deltog i undersökningen attackerats eller hotats med våld. Bland transpersoner var motsvarande andel 35 procent. Av dem som hade utsatts för våld under det senaste året uppgav 59 procent att den senaste attacken eller det senaste hotet om våld berodde på att de uppfattades som hbt-personer. Under det år som föregick undersökningen hade 19 procent utsatts för trakasserier som de trodde berodde på att de uppfattades som hbt-personer.

De flesta incidenterna ägde rum utomhus på offentliga platser. Förövarna var i regel fler än en person som offret inte kände, oftast män. 7 procent av de senaste våldsdåden under det föregående året hade däremot begåtts av en medlem av offrets familj eller hushåll.

Omkring 30 procent av transpersonerna uppgav att de hade blivit offer för våld eller hot om våld fler än tre gånger under det senaste året.

6. Hur tycker hbt-personer att de blir behandlade av samhället?

Trots att jämställdhet och respekt är grundläggande värderingar för EU ansåg tre fjärdedelar av alla hbt-personerna att diskriminering på grund av en persons sexuella läggning är vanlig i deras länder. Några andra exempel på hur det är att vara en hbt-person:

- 48 procent är öppna om att de är hbt-personer gentemot sina familjemedlemmar, 28 procent har inte berättat detta för någon eller bara för ett fåtal vänner. Bara 21 procent är öppna gentemot sina kolleger eller skolkamrater.
- Nästan hälften av alla svarspersonerna anser att det är vanligt i deras hemländer att politiker uttalar sig nedsättande om hbt-personer.
- Två tredjedelar undviker att hålla en partner av samma kön i handen offentligt av rädsla att bli attackerade, hotade eller trakasserade. Bland homo- och bisexuella män är denna siffra tre fjärdedelar.
- 50 procent av alla svarspersonerna undviker vissa platser av rädsla att bli attackerade, hotade eller trakasserade för att de är hbt-personer. Detta gäller särskilt i kollektivtrafiken, ute på gator eller andra offentliga platser samt i offentliga byggnader.
- De som oftast uppgav att de personligen hade känt sig diskriminerade eller att de hade utsatts för våld var transpersonerna.

7. Vad kan man göra för att öka jämställdheten och respekten för hbt-personer?

EU-rätten ger skydd mot diskriminering på grund av sexuell läggning i arbetslivet, men trots detta förekommer diskriminering inom detta område. För att motverka detta kan EU använda sig av många olika rättsliga och politiska verktyg i syfte att ta fram **systematiska initiativ för att bekämpa diskriminering** på grund av sexuell läggning och könsidentitet. Medlemsstaterna bör också använda resultaten av undersökningen för att vidareutveckla, genomföra och övervaka politiska åtgärder. De av EU:s medlemsstater som har antagit särskilda handlingsplaner för hbt-frågor eller som har integrerat dessa frågor i sina nationella handlingsplaner för mänskliga rättigheter kan använda landsspecifika uppgifter för att finslipa sina åtgärder.

Skyddet mot diskriminering skulle bli betydligt bättre i alla EU:s medlemsstater om **åtgärderna mot diskriminering inte bara gällde arbetslivet**. Förslaget till ett "horisontellt EU-direktiv" innebär att principen om likabehandling ska gälla oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning.

När det gäller skolan bör medlemsstaterna se till att **skolmiljöerna är säkra och stödjande för hbt-ungdomar**, utan mobbning och utstötning. Detta innebär medvetenhetshöjande åtgärder som främjar respekt och förståelse hos lärare och elever, samt att lära ut hur man tar upp hbt-frågor i klasserna, till exempel genom att se till att objektiv information om sexuella läggningar, könsidentiteter och könsuttryck ingår i kursplanerna och lärarutbildningarna. Myndigheterna och skolorna bör också anta och genomdriva policyer mot homo- och transfobisk mobbning.

Undersökningsresultaten visar att hbt-personer ofta inte anmäler diskriminering eftersom de inte tror att det skulle leda till någonting (60 procent av svarspersonerna) eller inte vet hur och var incidenter kan anmälas (30 procent). Bara 22% av de mest allvarliga hatbrotten kom polisen till kännedom. Nästan hälften av svarspersonerna hade inte anmält hatbrottsincidenter eftersom de inte trodde att polisen skulle agera. Samma mönster framkommer ur FRA:s [arbete med andra grupper](#) (såsom minoriteter och invandrare). Den europeiska och nationella rätten bör skydda mot förtal och brott som grundar sig i homo- eller transfobi. Medvetenheten om vilka rättigheter som finns samt hur man anmäler diskriminering och våld som grundar sig i hat bör främjas.

Medlemsstaterna bör också **motverka underrapportering** genom att stödja jämställdhetsorgan och andra nationella överklagandemekanismer i syfte att öka medvetenheten om diskriminering och vad hbt-personer kan göra. Vidare bör medlemsstaterna utbilda poliser om hur de ska hantera hbt-frågor eller uppmuntra det civila samhällets organisationer att göra anmälningar för offrens räkning. Uppgifter om hatbrott och motiven till dessa brott bör också registreras, så att medlemsstaterna kan vidta lämpliga åtgärder. EU och medlemsstaterna bör särskilt uppmärksamma och **straffbelägga homo- och transfobiskt förtal och hatbrott**.

8. FRA:s övriga arbete för hbt-personers rättigheter

FRA började arbeta med hbt-personers grundläggande rättigheter 2007, när Europaparlamentet gav oss i uppdrag att undersöka diskriminering mot hbt-personer och homofobi i EU.

- 2008 rapporterade FRA om [hbt-personers rättsliga situation](#) i EU. Rapporten [uppdaterades 2010](#).
- En rapport från 2009 granskade [hbt-personers sociala situation](#) i EU.
- 2011 publicerades en [sammanfattning av de sociala och rättsliga rön](#) med en analys av trender, utmaningar och lovande metoder, som framhöll de skillnader som finns i EU när det gäller skyddet mot diskriminering av hbt-personer.
- För närvarande [intervjuar FRA offentliga myndigheter och lärare, poliser och vårdanställda om hbt-personers grundläggande rättigheter](#), med inriktning på sysselsättning, utbildning, hälsovård, brottsbekämpning och politiska åtgärder.

Resultaten [åskådliggörs på nätet](#) och framgår i rapporter som finns tillgängliga på FRA:s webbplats:

[Sammanfattning av undersökningen om hbt-personer i EU](#)
[Teknisk rapport](#)

Information om FRA:s arbete om hbt-personers rättigheter och publikationer om detta finns på <http://fra.europa.eu/en/theme/lgbt>

Mer information kan erhållas av FRA:s informationsansvariga:

E-post: media@fra.europa.eu / Tfn +43 1 58030-858